

Diarienummer: 11FNU/0187

Datum: 12-08-28

Datum för tillsyn: 25 och 26 april 2012
Tjänstemän: Ylva Andersson, Ewa Norrström
och Sophie Linder

Förskola: Förskolan Lär
Förskolechef: Tove Ryman

Rapport från tillsynsbesök

Inledning

En godkänd fristående förskola och pedagogisk omsorg står under tillsyn av den kommun där verksamheten bedrivs. Tillsyn är en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäcks vid granskningen.

Kundvals- och finansieringsavdelningen genomför tillsyn över fristående förskolor och pedagogisk omsorg enligt kommunens tillsynsplan. I tillsynen ingår bland annat tillsynsbesök på respektive enhet.

Genomförande

Inför tillsynsbesök ska verksamheten inkomma med bland annat "Verksamhetsredogörelse inför tillsynsbesök" enligt förvaltningens mall. Förvaltningen förbereder tillsynsbesöket med utgångspunkt i verksamhetsredogörelsen. Utifrån dessa dokument utarbetas ett antal frågor om verksamheten som riktas till förskolechefen och ansvariga förskollärare.

Tjänstemän från förvaltningen genomför tillsynsbesöket. Tillsynsbesöket omfattar en till två dagar som inleds med en intervju med enhetens förskolechef samt separat intervju med pedagogiskt ansvariga förskollärare. Resterande tid av tillsynsbesöket ägnas åt observation av verksamheten.

Rapporten bygger på dokumentation från verksamheten, iakttagelser vid tillsynsbesöket, det som framkommit vid intervjuer samt resultat från kundundersökningen. Rapporten avser inte att ge en heltäckande bild av verksamheten utan är en bedömning av i vilken utsträckning verksamheten uppfyller de krav som ställs i lagar och förordningar.

Helhetsbedömning och beslut

Sammanfattning

Förskolans personal har till viss del den utbildning som behövs för den verksamhet som ska bedrivas. Förskollärarna på Lär ges tillräcklig mycket planeringstid för att genomföra sitt uppdrag. Verksamheten främjar i sin helhet leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet i tillfredsställande grad. Förskolan Lär har väl fungerande rutiner för

verksamheten. Förskolan Lär har arbetssätt som ger barnskötarna ansvar och gör dem delaktiga i arbetet med barnen. Förskolans lärande samlingar är välplanerade och välstrukturerade. Förskolan arbetar i lärande samlingar så att barn med andra modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Förskolan uppfyller delvis kraven som ställs på verksamheten.

Utvecklingsområden

- *Enligt läroplanens målområde Utveckling och lärande ska verksamheten främja leken. Förskolans uppdrag innebär att ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska präglade verksamheten. Barnen ska få stimulans och vägledning av vuxna för att genom egen aktivitet öka sin kompetens och utveckla nya kunskaper och insikter.*

Verksamheten i förskolan ska präglas av ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande. Lek, utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för den pedagogiska verksamheten. Leken utgör grunden i barns utveckling och lärande. Det är därför viktigt att pedagogerna organiserar verksamheten så att barnen ges rikligt med tid, rum och material för olika former av lek samt ger dem upplevelser som stimulerar fantasin, kreativiteten och förmågan att leka och att pedagogerna använder leken som ett medel såväl i arbetet med barngruppen som i arbetet med enskilda barns utveckling och lärande. Barn behöver stöd och stimulans i leken. Fri lek ska inte uppfattas som en lek som äger rum utan att pedagogerna är engagerade i samspelet mellan barnen eller lekens innehåll. När det gäller att stödja och stimulera barns utveckling och lärande behöver den fria leken pedagogernas närvaro minst lika mycket som andra former av lek. Pedagogerna på Förskolan Lär behöver bli bättre på att arbeta med leken som redskap för barnens utveckling.

- *I Läroplanens inledande skrivningar står att vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.*

Förskolan Lär kan med fördel fortsätta att utveckla arbetet med jämställdhet. Grundläggande för att arbeta med värdegrundsfrågor som ex. jämställdhet är att ständigt ha en diskussion i personalgruppen om vuxnas förhållningssätt. Att ständigt diskutera vuxnas förhållningssätt är grundläggande för att utveckla hela förskolans verksamhet. Pedagogerna bör utveckla metoder för att aktivt utmana traditionella könsmonster.

- *I läroplanen anges att förskollärare ska ansvara för att varje barns utveckling och lärande kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följs upp och analyseras för att det ska vara möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål och intentioner.*

Pedagogisk dokumentation syftar dels till att få en tydlig bild av barnen och verksamheten, dels till att utvärdera sammanhangets och miljöns betydelse för barnens lärande, lek och samarbete. Genom den pedagogiska dokumentationen blir det möjligt att göra barnens lärprocesser och lärstrategier synliga – för såväl

barnet och föräldrarna som personalen. Det blir även möjligt att upptäcka de barn som tillfälligt eller varaktigt behöver särskilda stödinsatser.

Förskolan Lär kan med fördel utveckla arbetet kring pedagogisk dokumentation för att göra barnens läroprocesser synliga för dem och för att göra föräldrarna delaktiga i barnens utveckling.

Anmärkning

- 2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning/ Lärare och förskollärare 13 §, skollagen (2010:800)

Huvudmännen ska för undervisningen använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller förskolläraren ska bedriva.

I Läroplanen anges förskollärarens pedagogiska ansvar.

I de grupper där det inte finns någon förskollärare är barnskötare pedagogiskt ansvariga med motsvarande förskollärarens ansvar.

Förskolan Lär ska tillse att förskolan har förskollärare som är pedagogiskt ansvariga samt planerar verksamheten och utvecklingssamtal.

- 1 kap. Inledande bestämmelser, 11 §, skollagen

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Läroplanen anger att som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal i förskolan har förskolechefen det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet.

Förskolan Lärs saknar dokumentation som beskriver hur hela verksamheten uppfyller läroplanens samtliga mål.

Förskolan Lär ska upprätta former och rutiner för hur hela verksamheten ska uppfylla läroplanens mål och hur detta ska dokumenteras.

- 4 kap. Kvalitet och inflytande 3, 4, 6 och 7 §§, skollagen

Varje huvudman och enhet inom skolväsendet ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Enligt Läroplanen är syftet med utvärdering att få kunskap om hur förskolans kvalitet, dvs. verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Det handlar ytterst om att utveckla arbetsprocesser, kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan.

Förskolan Lär saknar rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete.

Förskolan Lär ska utarbeta rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet.

Rutinerna ska innehålla uppföljning och utvärdering av verksamheten utifrån

fastställda mål, utveckling av verksamheten samt hur det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

- 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling 8 §, skollagen, skollagen, och 3 kap. Aktiva åtgärder 16 § diskrimineringslag (2008:567)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

En utbildningsanordnare ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn som deltar i eller söker till verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier.

En utbildningsanordnare ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn som deltar i eller söker till verksamheten oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redovisning av de planerade åtgärderna som har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förskolan Lärs likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling för läsåret 2011-2012 saknar beskrivning av det främjande arbetet. Planen saknar även kartläggning av verksamheten utifrån diskrimineringsgrunderna. Planen saknar en nulägesanalys utifrån kartläggningen samt konkreta, tidsbestämda åtgärder utifrån analysen. Dessutom saknar planen beskrivning av hur utvärdering och uppföljning av planen ska göras, liksom en utvärdering och uppföljning av förra årets likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling. Det har i planen inte redovisats hur barnen har involverats i arbetet. Likabehandlingsplanen finns inte synlig på förskolan.

Förskolan Lär ska komplettera likabehandlingsplanen/plan mot kränkande behandling med beskrivning av det främjande arbetet. Förskolan Lär ska även komplettera planen med konkreta, tidsbestämda åtgärder utifrån en nulägesanalys av en kartläggning av verksamheten. Årligen ska planen och de genomförda åtgärderna följas upp, utvärderas och föras in i kommande plan. Dessutom ska Förskolan Lär förtydliga rutiner för anmälan, utredning och eventuella åtgärder vid misstanke om eller vid förekomst av alla former av kränkningar samt hur detta dokumenteras. Det ska i planen redovisas hur barnen har involverats i arbetet. Likabehandlingsplanen bör finnas synlig för samtliga vårdnadshavare samt för alla som verkar inom förskolan.

- 8 kap. Förskolan 2 §, skollagen

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg.

Vid tillsynsbesöket leker barn utan uppsikt på den del av gården som är på förskolans baksida.

Förskolan Lär ska utarbeta rutiner som säkerställer personalens tillsyn över

barnen på gården.

Förskolan ska inom tre månader från beslut om anmärkning redovisa vidtagna åtgärder.

Beskrivning av verksamheten

Förskolan Lär är belägen i område Gustavsberg. Verksamheten leds av en pedagogiskt ansvarig förskolechef som har drivit verksamheten sedan starten 1995 och i privat regi sedan 2001. Förskolechefen på Lär är VD för företaget och har även två förskolor i Nacka respektive Stockholm. På dessa förskolor finns andra förskolechefer. Förskolan har uttalat fokus på "Lär-pedagogiken" som innebär att förskolan tillvaratar barns naturliga nyfikenhet och utvecklar deras intresse för eget lärande i tidig ålder.

Det finns fem grupper på förskolan där barnen är indelade efter ålder. Huset är en enplansbyggnad som är väl anpassad för förskoleverksamhet. Det finns fem grupprum, personalutrymmen, en gemensam ateljé, kök, gemensam matsal för fyra- och femårsgruppen samt "stora salen" med bland annat scen och ett piano där förskolan har gemensam samling varje morgon. Rummet används även till gymnastik och teater och matsalen används även till öppning och stängning.

De två småbarnsavdelningarna med barn i åldrarna ett till tre år har 16 respektive 15 barn. Personalen består på den ena avdelningen av tre barnskötare och på den andra av en förskollärare och två barnskötare. Treårsgruppen har 20 barn och där arbetar tre barnskötare. Fyraårsgruppen har 22 barn, en förskollärare och två barnskötare. Femårsgruppen har 23 barn, två förskollärare och en barnskötare. Pedagogerna följer barngruppen från tre till fem år. Varje år byter barnen grupprum.

Förskolan Lär har en gård som omgärdar förskolan. Gården är avgränsad så att den delen som är närmast husets framsida endast används av de yngre barnen. Där finns en lekstuga, bord och en sandlåda. På gården för de större barnen finns sandlådor, en borg, ställningar som barnen kan hänga i, gungor, sandlådor samt ett parti som består av ett berg med träd. Förskolan är belägen nära skogen som förskolan använder sig av regelbundet.

Denna rapport baseras på intervju med förskolechefen, separat intervju med tre avdelningsansvariga förskollärare, observationer samt dokumentation som förskolan inkommit med till kommunen.

Uppgifter om verksamheten

Antal barn	97
Personal i pedagogisk verksamhet (årsarbetare)	17
varav förskollärare i pedagogisk verksamhet (årsarbetare)	4 (23,5%)
Personaltäthet	5,7 barn per personal
Öppettider	7:00 – 17:15
Mat	Tillagningskök. Kokerska tillagar maten.
Städning	Dagligen.

Förskolan Lär har lägre andel förskollärare i jämförelse med kommunsnittet. Genomsnittlig andel förskollärare inom kommunal och fristående anordnare ligger på 26,5% (2011). Personaltätheten är lägre än kommunal och fristående verksamhet där antal barn per personal genomsnittligt är 5,4 respektive 5,2 (2011). Förskolechefen uppger att verksamheten vid behov hålls öppen under kommunens beslutade ramtid 06:30 – 18:30.

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Verksamheten ska utgå från de nationella målen. Personalen ska ha den utbildning eller erfarenhet som krävs för att kunna tillgodose barnens behov av omsorg och god pedagogisk verksamhet. Förskolan ska följa upp barnens utveckling och lärande. Vårdnadshavare ska få information om barnets utveckling. Vårdnadshavare ska ges möjlighet att påverka verksamheten.

Förskolan ska bedriva ett systematiskt dokumenterat kvalitetsarbete .

Förskolan Lär bygger sin verksamhet på Lär-pedagogiken. Enligt förskolechefen handlar det i stort om att barnen ska använda alla sina intelligenser, vilket innebär att pedagogerna låter barnen lära med hela kroppen och alla sina sinnen.

På förskolans fem avdelningar finns fyra utbildade förskollärare, varav två är placerade på samma avdelning. De berättar att deras ansvar är att planera och genomföra lärande samlingar, portfolio, veckobrev och veckorapport, genomföra alla utvecklingssamtal samt förbereda och hålla i föräldramöten på sina respektive avdelningar. De kan delegera uppdrag till barnskötarna, till exempel en skapande aktivitet. I de två grupper där det inte finns någon förskollärare är det en barnskötare som är pedagogiskt ansvarig och som har motsvarande förskollärarens ansvar. Förskolan uppger att förskolechefen och två av förskollärarna handleder den ena av de ansvariga barnskötarna i arbetet på avdelningen och man söker ytterligare en förskollärare till hösten. Förskolechefen berättar att det finns en tydlig fördelning mellan förskollärare och barnskötare i syfte att höja förskollärarnas status. Förskollärare premieras med högre löner, mer ledighet samt mer fortbildning. De ansvariga förskollärarna och de ansvariga barnskötarna har fyra timmar schemalagd planeringstid samt två timmar förtroendetid i veckan.

I förskolan Lärs verksamhetsplan står det att man har hög prioritet på sina lärande samlingar vilka ska vara anpassade efter barnens ålder och individuella utveckling. Förskollärarna berättar att de, liksom de ansvariga barnskötarna, planerar dem utifrån en arbetsplan som gäller för alla tre förskolorna inom Lär. Denna arbetsplan har arbetats fram av en arbetsgrupp bestående av förskollärare och barnskötare från de tre förskolorna och samma arbetsplan gäller för alla avdelningar på förskolorna. I arbetsplanen finns nio av läroplanens totalt 30 mål, ett från kapitlet "Normer och värden" samt åtta från kapitlet "Utveckling och lärande". Dessa mål är kategoriserade under rubrikerna "svenska, matematik, samhällsorientering, naturorientering, musik, idrott, bild och social kompetens". Dokumentet har därför en tydlig skolinriktning. Under varje läroplansmål finns ett antal uppnåendemål som, enligt förskolans chef, riktar sig mot barnen. Förskolechefen säger att det är OK att alla barn inte når upp till dessa mål och att det är någonting att visa för föräldrarna för att träna på hemma. I arbetsplanen har man även uppnåendemål för barnen i engelska vilket inte är ett mål i läroplanen. Förskollärarna beskriver arbetsplanen som en process, en vision och att ambitionen med arbetsplanen är att dess mål ska uppnås i lärande samlingarna. Vi tar inte del av någon dokumentation som visar hur förskolan planerar hela verksamheten efter alla läroplanens mål.

Förskolechefen berättar om flera former av möten och sammankomster för att säkerställa att pedagogerna arbetar utifrån de nationella målen. En gång i månaden har man pedagogmöten för samtliga anställda i huset. På förskollärarmöten träffas de pedagogiskt ansvariga från varje grupp en gång i veckan eller vid behov. Förskolechefen säger att hon på dessa möten försöker att delta för att lyssna in, tillrättalägga, inspirera och förändra. På chefmöten och samverkansmöten träffas cheferna respektive förskollärarna på de tre förskolorna. Enligt förskolechefen finns en timme avsatt per vecka för avdelningsmöten vid behov. Enligt förskollärarna har de inga avdelningsmöten.

Om förskolan har diskuterat sitt uppdrag utifrån innebörden i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är oklart. Förskolechefen säger att personalen har fått mycket fortbildning, bland annat genom kända forskare och att fortbildningen följs upp på pedagogmöten. Hon försöker att samordna fortbildningen för pedagogerna men anser att de själva vet bäst vad de behöver.

Förskollärarna berättar om olika former av dokumentation av verksamheten. De fotograferar aktiviteter, mailar bilder till föräldrarna och sätter upp på väggarna på förskolan. Om det har varit någon speciell aktivitet skriver man även text till bilderna. Varje termin sparas fyra till fem exemplar av fotografier och barnens egna alster i deras egna portfoliopärmar som följer dem till skolan. Pärmarna är uppbyggda efter arbetsplanen och finns alltid tillgängliga på avdelningen. I slutet av barnens vistelse på förskolan frågar pedagogerna i barnintervjuer vad de har lärt sig. I verksamhetsbeskrivningen står det att förskolan från och med våren 2012 har börjat använda det digitala verktyget "Unikum" för att dokumentera barns utveckling och lärande. Tillsammans med vårdnadshavare skriver pedagogerna en individuell utvecklingsplan en gång per läsår som sedan följs upp vid nästa samtal. Enligt förskollärarna föregås samtalen av att pedagogerna gör observationer.

Förskollärarna berättar i intervjun att det finns olika former av utvärderingar på förskolan. Bland annat använder de en blankett i vilken gemensamma aktiviteter utvärderas, till exempel sportlovet. Utvärderingen består av två frågor: "Vad var bra?" och "Vad kan vi göra bättre till nästa gång?". På avdelningen utvärderar ansvariga pedagoger de lärande samlingarna genom att själva anteckna vad som varit bra. Förskollärarna berättar om och visar ett måldokument som de använder. I dokumentet står samtliga uppnåendemål från arbetsplanen och där kryssas det för om barnen har uppnått målen eller inte. De berättar att de reflekterar över vad de själva kan göra annorlunda om barnen inte uppnår målen. Förskolechefen säger att förskolan inte har någon metod för det systematiska kvalitetsarbetet men att kommunens kundenkät är deras mest levande dokument för att utvärdera verksamheten och att den är en kvalitetsmätare för förskolan. Utifrån resultaten i den görs handlingsplaner i varje barngrupp, berättar förskolechefen.

I verksamhetsbeskrivningen anges dokument för observationer och individuella utvecklingssamtal som ett utvecklingsområde. Förskolechefen säger att tiden för utvecklingsarbete på förskolan har ägnas åt den reviderade läroplanen och utvecklingssamtal. Hon säger att naturorientering har tillkommit. Förskollärarna anger i sin tur förskolans arbetsplan och utvärderingen av den som övergripande utvecklingsområde för förskolan.

I verksamhetsbeskrivningen står det att samverkan med föräldrarna sker genom daglig kontakt vid hämtning och lämning och att alla erbjuds att delta i sociala aktiviteter på förskolan. Förskolechefen säger att förskolan inte längre har föräldraråd då bara enstaka föräldrar kommit till mötena tidigare. Hon deltar nu istället i avdelningarnas respektive föräldramöten för att samverka med föräldrarna.

Förskollärarna berättar att de samverkar med vårdnadshavare genom veckobrev – i vilka en planering för de kommande två veckorna meddelas, och veckorapporter – i vilka en sammanfattning av de senaste veckornas verksamhet meddelas. I utvecklingssamtalet som erbjuds två gånger per läsår skriver man barnens utvecklingsplaner tillsammans med föräldrarna. Förskollärarna säger att de är öppna för vårdnadshavarnas möjligheter till att delta i verksamheten men säger även att de endast kan påverka i viss begränsning eftersom verksamheten är välplanerad och välstrukturerad. Man försöker dock hörsamma föräldrarnas åsikter.

Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Enligt förskolans läroplan ska verksamheten arbeta utifrån ett värdegrundsperspektiv, exempelvis när det gäller relationen mellan barn och mellan vuxna och barn samt förekomst av kränkningar. Verksamheten ska arbeta medvetet och aktivt med att motverka traditionella könsmonster. Verksamheten ska utgå från barnens behov, intressen och åsikter. Förskolans inne- och utemiljö ska vara trygg och säker. Förskolan ska sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Förskolechefen säger att värdegrundsarbetet och de demokratiska värderingarna på Lär handlar om att ta tillvara och respektera all mångfald och allas olikheter. Enligt henne innebär det att vara lyhörd för vad barnen vill göra och ta tillvara deras intressen i den dagliga verksamheten. Det de kallar för "barnens val" är det som förut var "fri lek". Hon säger samtidigt att de vuxna vill bestämma, att förskollärarna planerar verksamheten och att det därför blir en svår balansgång. Hon säger att hon tror att barnen som går på Lär är nöjda med strukturen men hänvisar vidare till förskollärarna i frågan om hur de arbetar med barns inflytande.

Förskollärarna säger att förskolan inte har några gemensamma former för barns inflytande. De säger dock att de märker om barnen inte tycker att det de arbetar med i lärande samlingen är intressant och att de på så vis följer barnen och kan anpassa innehållet i samlingen. En förskollärare berättar dock att hon använder sig av barnintervjuer i vilka hon frågar barnen vad de tycker är roligt och vad de vill lära sig. Förskolan uppger i sin verksamhetsbeskrivning att man säkerställer att alla barns behov blir tillgodosedda genom att ha renodlade åldersgrupper, fasta rutiner och tydlig struktur i verksamheten.

I förskolans värdegrundsarbete ingår, enligt vad som står i förskolans verksamhetsplan, att alltid uppmuntra och uppmärksamma positiva beteenden och att sträva efter att ha ett tillåtande klimat där barnen vågar berätta för pedagogerna om de har varit med om någon kränkning eller sett något annat barn bli kränkt. Där står också att det alltid finns pedagoger närvarande både ute och inne och att de strävar efter att alltid finnas till hands och hjälpa och stötta vid eventuella kompromisser eller konflikter.

Förskolans likabehandlingsplan har enligt förskolechefen upprättats genom att de tre förskolorna har diskuterat vad arbetet innebär för dem. Hon säger att kartläggning sker på pedagogmöten, att förskollärarna förtydligar likabehandlingsplanen i det dagliga arbetet med barnen och att kränkningar förekommer mer i skolan eftersom det är lättare att kränka när man är äldre.

Förskolans "handlingsplan för likabehandlingsarbete" för läsåret 2011-2012 innehåller rutiner vid våldshandling samt vid kränkande behandling. Planen innehåller en vision för verksamhetens arbete mot kränkande behandling. Planen innehåller också en beskrivning av hur arbetet med att förebygga kränkande behandling ska bedrivas på förskolenivå, på avdelningsnivå samt på individnivå. Planen innehåller även en beskrivning av rutiner vid kränkande behandling vuxen gentemot barn. Planen saknar beskrivning av det främjande arbetet. Planen saknar även kartläggning av verksamheten utifrån diskrimineringsgrunderna. Planen saknar en nulägesanalys utifrån kartläggningen samt konkreta, tidsbestämda åtgärder utifrån analysen. Dessutom saknar planen beskrivning av hur utvärdering och uppföljning av planen ska göras, liksom en utvärdering och uppföljning av förra årets likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling. Det har i planen inte redovisats hur barnen har involverats i arbetet. Likabehandlingsplanen finns inte synlig på förskolan. Likabehandlingsplanen bör finnas synlig för samtliga vårdnadshavare samt för alla som verkar inom förskolan.

Förskollärarna säger att de inte aktivt arbetar med att motarbeta traditionella könsmonster. De berättar att de efter ett besök på en förskola i Gävle - på vilken de jobbar aktivt med jämställdhetsfrågor - själva jobbade aktivt med frågan. De säger att jämställdhetsarbetet nu ligger i grunden och genomsyrar verksamheten. Det är oklart när besöket skedde. Förskolan har dock löpande diskussioner om frågor som kan uppstå hos barnen, de nämner till exempel kort hår och klänning. Förskolan står för lika gymnastikkläder till alla i form av tröja och shorts. Ytterligare ett led i arbetet med att motarbeta traditionella könsmonster, berättar de, är att de har könsneutrala utmaningar på förskolan exempelvis pussel och spel och att barnen väljer aktivitet fritt. De säger att ambitionen är att tänka barn och inte kön. I våra observationer av förskolans inomhusmiljö ser vi dock exempel på könskodade leksaker. Vi ser ett hus som man har byggt, i vilket det finns en djurfamilj med en mamma, en pappa, två söner och en dotter. Dessa djur har traditionellt könskodade färger i klädseln. På flera ställen på förskolan finns mjukisdjur i par framställda på olika platser, den ena klädd i rött, den andra klädd i blått. På samlingarna räknar man barnen och delar upp dem i flickor och pojkar på tavlan.

Förskollärarna berättar att man tar tillvara de språk som finns inom gruppen genom att man tar hjälp av vårdnadshavarna för att översätta ord, sånger och sagor samt för att berätta om när och hur man firar olika traditioner. Våra observationer bekräftar att man använder sig av gruppens olika modersmål i lärande samlingarna genom att räkna på olika språk. I förskolans verksamhetsplan beskrivs att man uppmärksammar och firar svenska traditioner till exempel födelsedagar, påsk, valborg och att man under FN-veckan pratar om och lyfter fram andra kulturer.

I verksamhetsbeskrivningen beskriver förskolan att det förebyggande och stödjande arbetet kring barn i behov av särskilt stöd organiseras genom att ha samtal med vårdnadshavare om det uppstår problem kring ett barn. I vissa fall får barnet en resurs som är med på förskolan i syfte att optimera barnets utveckling. Meningen är att i ord och handling skapa optimala förutsättningar för att barn i behov av särskilt stöd ska ges möjlighet att utvecklas positivt efter egna förutsättningar och behov. Förskolan uppger att man inte har några barn i verksamheten till vilka man erhåller extra resurstilldelning.

Förskolechefen berättar att Förskolan Lär har ett nära samarbete med Skolan Lär i övergången från förskolan till skolan. Ettorna från Skolan Lär blir faddrar för femåringarna på förskolan. Faddrarna skriver brev och besöker barnen på förskolan under våren. Femåringarna har gymnastik i skolans gymnastiksal. Lärarna från skolan hälsar även på barnen i förskolan två dagar under vårterminen. Förskolechefen säger att barn som ska börja i andra skolor än Skolan Lär också får hälsa på i de aktuella skolorna, liksom i Skolan Lär.

Måluppfyllelse och resultat

Förskola ska präglas av en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande ska bilda en helhet. Dessutom ska förskolan arbeta för att främja leken, kreativiteten och stimulera till ett lustfyllt lärande och en allsidig utveckling i enlighet med läroplanen.

När vi kommer till förskolan är barnen på väg till sina respektive avdelningar efter att de har haft gemensam samling i stora salen. Vi blir mottagna med nyfikenhet från barnen som hälsar artigt på oss. De går lugnt och tyst i led till sina respektive avdelningar där det är dags för lärande samling som pågår i cirka 30 minuter. Efter det delar några avdelningar upp sig, några går ut på gården medan andra stannar inne och har olika aktiviteter. Femårsgruppen är på förmiddagen på besök på skolan, de kommer tillbaka till förskolan före lunch. Efter cirka en timme med aktiviteter inomhus och fri

lek utomhus är det dags att gå in. Man förbereder sig inför lunchen genom att tvätta händer, gå på toaletten och sedan gå till matsalen eller in på avdelningarna för att äta. Vi deltar i lunchen med barnen, både i matsalen och på avdelningarna. Det är en trivsam och mycket lugn stund där barnen samtalar med oss och varandra samt ber att få hämta mer mat eller att få gå ifrån. Vi ser att det finns väl inarbetade rutiner hos barnen. Efter lunch är det vila och sedan fri lek på avdelningarna.

Vi ser under dagen att pedagogerna har ett vänligt förhållningssätt till varandra och i mötet med barnen. Vi ser, till exempel vid påklädningen, att barnen uppmuntras, ges förtroende och tid till att klara av att klä på och klä av sig själva. Pedagogerna hjälper barnen vid behov, lyssnar på dem, svarar på deras frågor och bekräftar dem. Pedagogerna uppger att de har rutiner för vem som gör vad i verksamheten under dagen vilket framgår tydligt i observationerna.

I lärande samlingarna ser vi att förskollärarna är väl förberedda, har ett tydligt fokus på lärande och på vilka moment som ska ingå i samlingen och vi ser tydliga avtryck av språk och matematik.

Förskollärarna berättar att de vill att den pedagogiska inomhusmiljön på förskolan ska vara tillåtande, att materialet ska vara synligt och att de ska kunna ta fram det själva. Men de ska också lära sig aktsamhet och hur sakerna ska städas undan. De säger att visst material är undanställt i skåp för att skapa spänning kring det men att barnen ber att få materialet om de vill använda det. Förskollärarna berättar att de anpassar materialet till barngruppens behov genom att till exempel ta bort ett visst material om barnen inte klarar av det och det blir rörigt. De uppger att de ofta använder sig av levande ljus för att skapa lugn och att miljön är lite torftigare för de yngre barnen, vilket bekräftas av våra observationer. I faktagranskningen skriver förskolechefen att hon föredrar ordet sparsmakad och att miljön är sparsmakad hos de yngre barnen för att skapa lugn och harmoni, samt ge plats för deras egna planer, fantasier och kreativitet. I läroplanen betonas miljöns pedagogiska betydelse. Förskolan ska erbjuda barn en trygg miljö som utmanar, lockar till lek och aktivitet samt inspirerar barnen att utforska omvärlden. Miljön ska vara öppen, innehållsrik och inbjudande. Den pedagogiska verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan i en miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och lärande. För att kunna arbeta i enlighet med läroplanen måste det finnas goda kunskaper i arbetslaget om barns utveckling och lärande och förmåga att anpassa den pedagogiska miljön till det. Förskolan använder sig, förutom av sin egen gård, även av skolgården, lekparker och ett träsk i närheten.

När vi besöker de olika grupperna ser vi att de tre rum som har samma utformning är möblerade på liknande sätt men att materialet varierar efter ålder. Förskolans lokaler och den pedagogiska miljön har i sig goda förutsättningar att stimulera barnens lärande eftersom den är tydligt organiserad, det mesta materialet är lättillgängligt för barnen och i stort varierat. I observationerna ser vi att det finns normer för städning och organisation av materialet i barngruppen. Det förekommer pedagogisk dokumentation från verksamheten på väggarna i form av barnens alster och fotografier som avspeglar aktiviteter. Genomgående saknas dokumentation av verksamheten i förhållande till läroplanens mål synligt för barn och föräldrar.

Litteratur finns tillgängligt i barnens nivå och variationen är genomgående bra, mycket tack vare det bibliotek som finns på en av avdelningarna. Det är oklart om biblioteket nyttjas av alla barn på förskolan. Förskollärarna säger i intervjun att de ofta läser sagor samt jobbar med bokpresentation i vilka barnen får välja en bok, berätta vad den handlar om inför de andra barnen och sedan svara på frågor. För att medvetet öka variationen i litteraturen kan förskolan med fördel ta hjälp av den i det främjande och förebyggande arbetet i likabehandlingsplanen.

Förskolechefen uppger att trots strukturen på Lär med fokus på lärande och arbetsplaner så ska verksamheten bedrivas under lekfulla former. Förskollärarna säger att de använder leken i allt, till exempel sagopåsar, flanosagor, regellekar i gymnastiken, fantasilekar, handdockor och rollekar som leder till dialog. Förskollärarna uppger att man på avdelningarna har fri lek inom olika områden i lokalen, till exempel läshörna, bygg- och konstruktion samt rit-, spel- och pysselbord och att utomhus är leken fri.

I observationerna under den fria leken inomhus ser vi att barnen får hjälp att ta fram material som de inte kommer åt själva men att pedagogerna inte själva deltar i barnens aktiviteter. Vi ser barn som tar fram material, ägnar sig åt det i ett par minuter men som snabbt städar undan och tar fram nytt material och upprepar detta om och om igen. Flera av barnen på de olika avdelningarna ägnar inte mer än ett par minuter åt en aktivitet. I en av lekarna eskalerar ett par konflikter som inte uppmärksammas av någon pedagog. En annan konflikt som uppstår uppmärksammas och löses dock snabbt av en pedagog.

I de observationer som vi gör av den fria leken utomhus ser vi olika former av fantasi- och rollspelslekar bland barnen där de utmanar och uppmuntrar varandra. Ett barn vänder sig till oss för att få hjälp att hitta en kompis att leka med. Detta barn uppmuntras av oss att fråga en kompis men när det inte går och barnet återvänder till oss uppmuntras det att fråga en pedagog om hjälp. Vi ser att pedagogerna cirkulerar på gården och låter barnen leka utan att de själva deltar.

I förskolans verksamhetsbeskrivning framgår att det finns tydliga regler för var och hur barn får vistas på förskolans gård. Där står det också att pedagogerna ska cirkulera på gården för att ha uppsikt över vad barnen gör och leker. På den delen av gården som är förskolans baksida lämnas barn vid tillsynsbesöket att leka ensamma utan tillsyn.

Förskolechefen uppger att förskolan har skyddsronn en gång per år och att arbetsmiljön kontinuerligt diskuteras på pedagogmöten. Förskolan uppger att de använder levande ljus regelbundet i sin verksamhet i syfte att skapa en lugn och mysig stämning vilket bekräftas av våra observationer. Förskolan har inkommit med rutiner för levande ljus. Dock ser vi att tända ljus glöms att släckas när man lämnar avdelningen.

Förskolechefen uppger att förskolan köper in ekologiska och närproducerade varor när priserna tillåter. Femårsgruppen sorterar sopor och går till återvinningsstationen en gång i veckan.

Kundenkäten

Totalt omfattar kundenkäten 29 påståenden som föräldrar får ta ställning till på en fyrgradig skala. Förskolan Lärs resultat varierar mellan 3,0 och 3,9. Förskolan Lärs resultat i kundenkäten ligger överlag över genomsnittet i Värmdö kommun.

De påståenden som föräldrarna ger högst resultat (3,9) är "Mitt barn uppmuntras till att ta ansvar i förskolan.". Det är 98% av föräldrarna som helt eller delvis håller med om påståendet.

Det påstående som föräldrarna ger lägst resultat (3,0) är "Det finns möjlighet för mig som förälder att ha inflytande i förskolans verksamhet.". Det är 67% som helt eller delvis håll med om påståendet.

Dokument

Verksamheten har inkommit med följande dokument.

x	Rutiner för klagomålshantering
x	Rutiner gällande anmälningsskyldighet
x	Rutiner gällande tystnadsplikt
x	Rutiner för säkerhetskontroll av fysisk miljö
x	Plan mot kränkande behandling
x	Likabehandlingsplan
x	F-skattsedel 2012
x	Uppvisat registerutdrag

Catharina Lebel

Chef för utbildningsenheten

Kundvals- och finansieringsavdelningen